



Fremsat den 31. marts 2020 af børne- og undervisningsministeren (Pernille Rosenkrantz-Theil)

Forslag

til

Lov om ændring af dagtilbudsloven

(Ophævelse af dispensationsadgang i forhold til regler om bedre fordeling i daginstitutioner)

§ 1

I dagtilbudsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 2 af 6. januar 2020, foretages følgende ændringer:

1. I § 26 a, stk. 2, 3, 6 og 8, ændres », 11 og 12« til: »og 11«.

2. § 26 a, stk. 12, ophæves og i stedet indsættes:

»Stk. 12. Kommunalbestyrelsen kan i ganske særlige tilfælde for en begrænset periode på maksimalt et år ad gangen undtage konkrete daginstitutioner eller enheder i daginstitutioner fra kravet om, at der højst må optages 30 pct. børn fra udsatte boligområder i hver daginstitution i løbet af et kalenderår, jf. stk. 1.

Stk. 13. Hvis kommunalbestyrelsen, jf. stk. 12, beslutter at undtage konkrete daginstitutioner eller enheder i daginstitu-

tioner fra kravet om, at der højst må optages 30 pct. børn fra udsatte boligområder i hver daginstitution, skal dette meddeles til Børne- og Undervisningsministeriet.

Stk. 14. Meddelelsen efter stk. 13 skal være skriftlig og som minimum indeholde følgende oplysninger:

- 1) De daginstitutioner eller enheder i daginstitutioner, der undtages fra kravet i stk. 1.
- 2) De ganske særlige tilfælde, der begrundes undtagelsen.«

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Stk. 2. Loven finder ikke anvendelse på ansøgninger indgivet før lovens ikrafttræden. For sådanne ansøgninger finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Regeringen ønsker, at børn i Danmark lærer hinanden at kende på tværs af bl.a. sociale forhold og herkomst. Alle børn skal så tidligt som muligt få gode dansksproglige kompetencer, være en del af børnefællesskaber og lære om demokratiske normer og værdier, så de har en fair chance for at blive en del af det danske samfund.

Derfor ser regeringen det som et godt og helt nødvendigt skridt i kampen mod parallelsamfund, at der i dagtilbudsloven er indført regler, som skal sikre en bedre fordeling af børn fra udsatte boligområder i landets daginstitutioner. Dermed sikres det, at børn fra udsatte boligområder i højere grad kommer i dagtilbud med gode dansksproglige miljøer, hvor de kan møde nye rollemodeller, blive en del af børnefællesskabet og stifte bekendtskab med demokratiske normer og værdier.

Aftalen om bedre fordeling i daginstitutioner fra 2018 mellem den daværende regering (Venstre, Konservative og Liberal Alliance), Socialdemokratiet, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti indeholdt en mulighed for, at nogle kommuner og dagtilbud kunne få længere indfasning af reglerne om bedre fordeling i form af en dispensationsadgang fra fordelingskravene. Dette set i lyset af, at en del kommuner har igangsat gennemgribende tiltag, der skal medvirke til at afvikle de udsatte boligområder og ændre beboersammensætningen i områderne. Det omfatter bl.a. nedrivning af bygninger, nybyg af private boliger, daginstitutioner og skoler, intensiverede beskæftigelsesindsatser m.v.

Regeringen mener dog, at kommuner og daginstitutioner nu har haft gode mulighed for at indrette sig efter dagtilbudslovens fordelingskrav. Derfor foreslår regeringen, at dispensationsadgangen i forhold til reglerne om bedre fordeling i daginstitutioner ophæves fremadrettet.

Lovforslaget har til formål at sikre, at alle kommuner og daginstitutioner fremadrettet skal leve op til dagtilbudslovens regler om bedre fordeling.

2. Ophævelse af dispensationsadgang i forhold til regler om bedre fordeling i daginstitutioner

2.1. Gældende ret

Reglerne om bedre fordeling i daginstitutioner følger af dagtilbudslovens § 23, stk. 4, og § 26 a, stk. 1-12.

Det fremgår af dagtilbudslovens § 23, stk. 4, at hvis kommunalbestyrelsen som led i opfyldelsen af pasningsgarantien efter lovens § 23, stk. 2 og 3, ønsker at anvise børn, som har bopæl uden for udsatte boligområder, plads i en kommunal, selvejende eller udliciteret daginstitution eller enhed heri, der er beliggende i et udsat boligområde, skal barnet ligeledes tilbydes en plads i et andet dagtilbud efter dagtilbudslovens § 19, stk. 2-4, eller § 21, stk. 2 eller 3, som ikke er beliggende i et udsat boligområde.

Med udsatte boligområder menes boligområder, der optræder på listen over udsatte boligområder, jf. § 61 a i lov om almene boliger m.v. Ved et udsat boligområde forstås dermed et område, hvor mindst to af følgende kriterier er opfyldt:

- 1) Andelen af beboere i alderen 18-64 år, der er uden tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelse, overstiger 40 pct. opgjort som gennemsnit over de seneste 2 år.
- 2) Andelen af beboere dømt for overtrædelse af straffeloven, våbenloven eller lov om euforiserende stoffer udgør mindst 3 gange landsgennemsnittet opgjort som gennemsnit over de seneste 2 år.
- 3) Andelen af beboere i alderen 30-59 år, der alene har en grundskoleuddannelse, overstiger 60 pct.
- 4) Den gennemsnitlige bruttoindkomst for skattepligtige i alderen 15-64 år i området eksklusiv uddannelsessøgende udgør mindre end 55 pct. af den gennemsnitlige bruttoindkomst for samme gruppe i regionen.

Ved boligområder forstås fysisk sammenhængende matrikelnumre, som i 2010 var ejet af almene boligafdelinger og havde sammenlagt mindst 1.000 beboere.

Det første år, hvor et boligområde optræder på listen over udsatte boligområder, jf. § 61 a i lov om almene boliger m.v., gælder reglen i dagtilbudslovens § 23, stk. 4, fra den 1. maj i det følgende kalenderår.

Det fremgår videre af dagtilbudslovens § 26 a, stk. 1-3, at der i kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner samt privatinstitutioner eller enheder heri, jf. dagtilbudslovens § 19, stk. 2-5, maksimalt må optages 30 pct. børn fra udsatte boligområder i løbet af et kalenderår.

Det bemærkes, at reglerne om fordeling i selvejende og udliciterede daginstitutioner ligeledes finder anvendelse for puljeordninger, jf. dagtilbudslovens § 101, stk. 3, og § 102, stk. 2. Puljeordninger har været under udfasning siden 2007.

Hvis en selvejende eller udliciteret daginstitution med optagelseskompetence eller en enhed heri i løbet af et kalenderår optager mere end 30 pct. børn fra et udsat boligområde, skal kommunalbestyrelsen, jf. dagtilbudslovens § 26 a, stk. 6, opsige driftsaftalen med institutionen. Kommunalbestyrelsen kan i særlige tilfælde beslutte, jf. dagtilbudslovens § 26 a, stk. 7, at aftalen ikke skal opsiges, hvis institutionen kan påvise, at overskridelsen af den fastsatte grænse ikke overstiger 5 procentpoint, og at overskridelsen skyldes uforudsete forhold.

Det følger af dagtilbudslovens § 26, stk. 8, at kommunalbestyrelsen skal tilbagekalde en godkendelse af en privatinstitution, hvis privatinstitutionen eller en enhed heri i løbet af et kalenderår optager mere end 30 pct. børn fra et udsat boligområde. Kommunalbestyrelsen kan, jf. dagtilbudslovens § 26 a, stk. 9, i særlige tilfælde beslutte, at aftalen ikke skal opsiges, hvis privatinstitutionen kan påvise, at overskridelsen af den fastsatte grænse ikke overstiger 5 procentpoint, og at overskridelsen skyldes uforudsete forhold.

Det følger af dagtilbudslovens § 26 a, stk. 12, at børne- og undervisningsministeren fastsætter regler om en dispensati-

onsadgang. Kommunalbestyrelsen skal efter disse regler kunne ansøge Børne- og Undervisningsministeriet om, at daginstitutioner eller enheder i daginstitutioner kan fravige dagtilbudslovens regler om bedre fordeling i daginstitutioner, jf. dagtilbudslovens § 23, stk. 4, og § 26 a, stk. 1-10, hvis der foreligger helt særlige forhold. Kommunen skal samtidig redegøre for, at der arbejdes målrettet på, at daginstitutionen eller enheden i daginstitutionen maksimalt vil optage 30 pct. børn fra et udsat boligområde i løbet af et kalenderår efter dispensationsperioden udløber, samt at der iværksættes alternative tiltag, der skal modvirke, at børnene vokser op i parallelsamfund.

De konkrete regler om dispensationsadgangen er fastsat i bekendtgørelse nr. 1542 af 19. december 2019 om dagtilbud (dagtilbudsbekendtgørelsen). Det fremgår af bekendtgørelsens § 46, stk. 1, at Børne- og Undervisningsministeriet efter ansøgning fra kommunalbestyrelsen kan give en daginstitution eller en enhed i en daginstitution, jf. dagtilbudslovens § 19, stk. 2-6, dispensation fra dagtilbudslovens § 23, stk. 4, og § 26 a, stk. 1-10. Det fremgår videre, at dispensation gives af Børne- og Undervisningsministeriet efter en konkret og skønmæssig vurdering af, om tre kriterier, jf. bekendtgørelsens § 46, stk. 3, er opfyldte i forhold til den konkrete daginstitution eller enhed i daginstitution.

Følgende kriterier skal, jf. bekendtgørelsens § 46, stk. 3, være opfyldt for at få dispensation:

- 1) Der skal være særlige forhold til stede, der vanskeliggør eller gør det særligt uhensigtsmæssigt for daginstitutionen eller enheden i daginstitutionen at følge reglerne i dagtilbudslovens § 23, stk. 4, og § 26 a, stk. 1-10. Der nævnes, at særlige forhold bl.a. kan omfatte
 - a) at det område, institutionen er beliggende i, ligger meget isoleret,
 - b) at området arealmæssigt er meget stort,
 - c) at området inden for en kort årrække ikke forventes at være på listen over udsatte boligområder,
 - d) at kommunalbestyrelsen allerede har en plan om tiltag, som forventes at betyde, at institutionen vil kunne leve op til, at der efter en årrække maksimalt optages 30 pct. børn fra et udsat boligområde i løbet af et kalenderår eller
 - e) øvrige forhold, som gør vanskeliggør eller gør det særligt uhensigtsmæssigt for daginstitutionen eller enheden i daginstitutionen at følge reglerne efter dagtilbudslovens § 23, stk. 4, og § 26 a, stk. 1-10.
- 2) Det skal i ansøgningen sandsynliggøres, at kommunen, daginstitutionen eller enheden i daginstitutionen arbejder målrettet på, at daginstitutionen eller enheden i daginstitutionen, som ansøgningen vedrører, maksimalt vil optage 30 pct. børn fra et udsat boligområde i løbet af et kalenderår efter dispensationsperioden udløber.
- 3) Kommunalbestyrelsen, daginstitutionen eller enheden i daginstitutionen skal have iværksat eller have konkrete planer om at iværksætte tiltag i dispensationsperioden med henblik på at fremme børnenes dansksproglige kompetencer og øvrige generelle læring samt modvirke, at børnene vokser op i parallelsamfund.

Ansøgning om dispensation kan, jf. bekendtgørelsens § 46, stk. 5, indgives på vegne af flere daginstitutioner eller enheder i daginstitutioner, hvis de særlige forhold og tiltag, som er nævnt i bekendtgørelsens § 46, stk. 3, nr. 1-3, er enslydende for de pågældende daginstitutioner eller enheder i daginstitutioner.

Det følger endvidere af bekendtgørelsens § 46, stk. 6, at kommunalbestyrelsen i institutionskommunen har pligt til at viderebringe ansøgninger om dispensation, fra selvejende og udliciterede daginstitutioner med optagelseskompetence, jf. dagtilbudslovens § 26, stk. 2, samt privatinstitutioner til Børne- og Undervisningsministeriet, såfremt de pågældende daginstitutioner ønsker det.

Hvis der gives dispensation, har kommunalbestyrelsen, jf. bekendtgørelsens § 46, stk. 7, pligt til hvert andet år i dispensationsperioden at udarbejde og indsende en statusrapportering til Børne- og Undervisningsministeriet, der følger op på de kriterier, som daginstitutioner eller enheder i daginstitutioner har fået dispensation på baggrund af. I statusrapporteringen kan f.eks. følges op på tiltag, milepæle eller lignende, som indgår i kommunens ansøgning. De konkrete tiltag, milepæle eller lignende, der skal følges op på i statusrapporteringen for den enkelte daginstitution eller enhed i daginstitution vil fremgå af Børne- og Undervisningsministeriets meddelelse om dispensation.

Tilsvarende gælder for selvejende og udliciterede daginstitutioner med optagelseskompetence samt privatinstitutioner, jf. bekendtgørelsens § 46, stk. 8, at de har pligt til at udarbejde en statusrapportering hver andet år i dispensationsperioden, der følger op på de kriterier, som daginstitutionen eller enheden i daginstitutionen har fået dispensation på baggrund af. Statusrapporteringen indsendes af kommunalbestyrelsen i institutionskommunen til Børne- og Undervisningsministeriet.

2.2. Børne- og Undervisningsministeriets overvejelser

Den daværende regering (Venstre, Konservative og Liberal Alliance), Socialdemokratiet, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti indgik den 28. maj 2018 aftale om bedre fordeling i daginstitutioner.

Som følge af aftalen og udmøntningen heraf i lov og bekendtgørelse har kommuner og private daginstitutioner siden den 1. januar 2019 haft mulighed for at søge midlertidig dispensation fra reglerne, der trådte i kraft 1. januar 2020, hvis der har været særlige forhold til stede, der har gjort det vanskeligt eller uhensigtsmæssigt at følge reglerne.

Børne- og undervisningsministeren indkaldte primo 2020 partierne i aftalekredsen til en drøftelse af, om der fortsat skal være en dispensationsadgang fremadrettet.

Det er regeringens holdning, at kommuner og daginstitutioner nu har haft tid til og mulighed for at indrette sig på dagtilbudslovens fordelingskrav. På den baggrund foreslog børne- og undervisningsministeren, at dispensationsadgangen ophæves.

Det er endvidere et politisk ønske, at der skal være en nødbestemmelse ved force majeure-lignende tilstande.

Fremsættelsen af nærværende lovforslag skal ses i relation til de politiske drøftelser i aftalekredsen.

Det er Børne- og Undervisningsministeriets vurdering, at bedre fordeling i daginstitutioner kan medvirke til at styrke børnenes dansksproglige udvikling og generelle læringsparathed på kort og lang sigt. En ophævelse af dispensationsadgangen vil betyde, at flere børn fra udsatte boligområder blandes med andre børn fremadrettet, kommer i dansksproglige miljøer og møder andre rollemodeller uden for de udsatte boligområder.

Det er samtidig ministeriets vurdering, at det kan være relevant, at der i stedet for dispensationsadgangen indarbejdes en nødbestemmelse i loven. Det kan således ikke udelukkes, at der kan opstå force majeure-lignende tilstande, hvor kommuner grundet uforudsete forhold vil have særdeles vanskeligt ved at efterleve lovens krav.

2.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås at ophæve bemyndigelsesbestemmelsen i dagtilbudslovens § 26 a, stk. 12. Dermed vil børne- og undervisningsministeren ikke længere kunne fastsætte regler om dispensationsadgang fra dagtilbudslovens § 23, stk. 4, og § 26 a, stk. 1-10.

Som en konsekvens af forslaget vil § 46 om fordeling i daginstitutioner i bekendtgørelse om dagtilbud blive ophævet. Bekendtgørelsen vil blive udstedt, så den træder i kraft samtidig med loven.

Det følger af forslaget, at det ikke længere vil være muligt for kommuner og private daginstitutioner med optagelseskompetence at søge om dispensation fra dagtilbudslovens § 23, stk. 4, og § 26 a, stk. 1-10. Dermed vil alle daginstitutioner efter dagtilbudslovens § 19, stk. 2-5, skulle efterleve lovens fordelingsregler, hvilket bl.a. indebærer, at der maksimalt må optages 30 pct. børn fra udsatte boligområder i hver daginstitution i løbet af et kalenderår. I forlængelse heraf vil børne- og undervisningsministeren heller ikke godkende eventuelle forsøg efter dagtilbudslovens § 100, hvor der søges om at fravige reglerne i dagtilbudslovens § 23, stk. 4, og § 26 a, stk. 1-10.

Ophævelsen af dispensationsadgangen vil ikke have konsekvenser for de daginstitutioner eller enheder i daginstitutioner, som før lovens ikrafttræden har fået dispensation fra lovens regler. De pågældende daginstitutioner vil således fortsat have dispensation, indtil dispensationsperioden udløber, ligesom de bl.a. fortsat også vil skulle indsende statusrapportering til Børne- og Undervisningsministeriet hvert andet år i løbet af dispensationsperioden m.v.

Endvidere vil ansøgninger om dispensation, der er indgivet inden lovforslagets ikrafttræden, blive færdigbehandlet efter de hidtil gældende regler i overensstemmelse med den forvaltningsretlige lighedsgrundsætning.

Det foreslås samtidig, at der indarbejdes en såkaldt nødbestemmelse i dagtilbudsloven, hvorefter kommunalbestyrelsen i ganske særlige tilfælde for en begrænset periode på maksimalt et år ad gangen kan undtage konkrete daginstitutioner eller enheder i daginstitutioner fra kravet om, der højst

må optages 30 pct. børn i hver daginstitution i løbet af et kalenderår. Med ganske særlige tilfælde menes, at der sker et uforudset og betydeligt fald i antallet af pladser i daginstitutioner i kommunen som følge af brand, stormflod og oversvømmelser eller udbrud af skimmelsvamp eller andre force majeure-lignende tilstande i en eller flere daginstitutioner i kommunen.

Den foreslåede nødbestemmelse er alene målrettet daginstitutioner og enheder i daginstitutioner, som hører under den kommunale forsyning. Det vil sige daginstitutioner eller enheder i daginstitutioner, som kommunen anviser pladser i, herunder også selvejende og udliciterede daginstitutioner uden optagelseskompetence. Dette skal ses i lyset af den sammenhæng, der er mellem de pågældende daginstitutioner og enheder i daginstitutioner. Hvis en daginstitution eller enhed i en daginstitution under den kommunale forsyning f.eks. brænder ned, kan det være vanskeligt for kommunalbestyrelsen at sikre, at øvrige konkrete daginstitutioner eller enheder i daginstitutioner under den kommunale forsyning efterlever kravet i dagtilbudslovens § 26 a, stk. 1, fordi kommunalbestyrelsen vil have et begrænset antal pladser at anviser til. Dette gør sig ikke på samme måde gældende for enkeltstående selvejende og udliciterede daginstitutioner med optagelseskompetence samt privatinstitutioner, som lukkes helt ned grundet force majeure-lignende tilstande. Her vil der ikke på samme måde være en direkte sammenhæng til øvrige daginstitutioner eller enheder i daginstitutioner.

I tilfælde, hvor en kommune grundet ganske særlige tilfælde undtager en eller flere konkrete daginstitutioner eller enheder i daginstitutioner fra kravet i dagtilbudslovens § 26 a, stk. 1, vil perioden for undtagelsen maksimalt kunne vare et år fra det tidspunkt, hvor kommunalbestyrelsen beslutter at undtage den eller de pågældende daginstitutioner eller enheder i daginstitutioner. Hvis beslutningen om undtagelse træffes midt i et år, vil kommunalbestyrelsen skulle sikre, at den eller de pågældende daginstitutioner lever op til kravet i dagtilbudslovens § 26 a, stk. 1, i de øvrige måneder af året.

Hvis de force majeure-lignende tilstande strækker sig over flere år, vil kommunalbestyrelsen skulle træffe beslutning om undtagelse en gang om året.

Antallet af konkrete daginstitutioner eller enheder i daginstitutioner, der grundet de ganske særlige tilfælde undtages midlertidigt fra kravet om, at der højst må optages 30 pct. børn fra udsatte boligområder i hver daginstitution i løbet af et kalenderår, vil skulle begrænses mest muligt. Der vil således alene kunne undtages det antal daginstitutioner eller enheder i daginstitutioner, der vurderes nødvendigt for, at øvrige daginstitutioner eller enheder i daginstitutioner kan efterleve kravet.

Det foreslås, at kommunalbestyrelsen vil skulle meddele skriftligt til Børne- og Undervisningsministeriet, hvis den på baggrund af ovenstående forhold undtager konkrete daginstitutioner eller enheder i daginstitutioner fra kravet om, at der højst må optages 30 pct. børn fra udsatte boligområder i hver daginstitution eller enhed i daginstitution i løbet af et kalenderår. Kommunalbestyrelsen vil i meddelelsen som minimum skulle redegøre for de daginstitutioner eller enhe-

der i daginstitutioner, der undtages samt de ganske særlige tilfælde, der begrundes undtagelsen.

Hvis en eller flere daginstitutioner eller enheder i daginstitutioner undtages flere gange, fordi de force majeure-lignende tilstande strækker sig over flere år, vil kommunalbestyrelsen skulle sende en skriftlig meddelelse til Børne- og Undervisningsministeriet hver gang, den eller de pågældende daginstitutioner eller enheder i daginstitutioner besluttet undtaget.

3. Økonomiske konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget skønnes ikke at have økonomiske konsekvenser for kommunerne.

Kommunerne blev kompenseret i forbindelse med den oprindelige lov om bedre fordeling i daginstitutioner. Indeværende lovændring giver ikke anledning til at regulere i det kommunale bloktilskud.

Forslaget berører ikke staten og har ikke økonomiske konsekvenser for staten.

Forslagets økonomiske konsekvenser forhandles med kommunerne.

Lovforslaget vurderes ikke at have administrative konsekvenser for kommunerne.

Det vurderes, at lovforslaget følger principperne for digitaliseringsklar lovgivning. Kommunerne pålægges med lovforslaget at skulle sende en skriftlig meddelelse til Børne- og Undervisningsministeriet, hvis de beslutter at undtage en eller flere konkrete daginstitutioner fra kravet om, at der højst må optages 30 pct. børn fra udsatte boligområder i løbet af et kalenderår. Der lægges med lovforslaget op til, at kommunerne vil kunne sende meddelelsen digitalt til ministeriet.

Lovforslaget vurderes ikke at have implementeringskonsekvenser for kommunerne. Kommunerne er blevet kompenseret for eventuelle ændringer af anvisningspraksis og it-systemer m.v. i forbindelse med lov nr. 1528 af 18. december 2018 om bedre fordeling i daginstitutioner.

Forslaget har ikke implementeringskonsekvenser for staten og regionerne.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

| | Positive konsekvenser/ mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »Ingen«) | Negative konsekvenser/merud- gifter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »Ingen«) |
|--|--|--|
| Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner | Ingen | Ingen |
| Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner | Ingen | Ingen |

Lovforslaget vurderes ikke at have direkte økonomiske og administrative konsekvenser for private daginstitutioner, da alle institutioner som udgangspunkt skal efterleve dagtilbudslovens fordelingskrav.

Lovforslaget kan dog indirekte have konsekvenser for private daginstitutioner, idet den foreslåede ophævelse af dispensationsadgangen gælder for alle daginstitutioner.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ikke miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Lovforslaget sendes i perioden fra den 31. marts 2020 til den 21. april 2020 i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Børne- og Kulturchefforeningen (BKF), Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund (BUPL), Daginstitutionernes Lands-Organisation (DLO), Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Erhverv, Dansk Friskoleforening, Dansk Industri, Danske Handicaporganisationer (DH), Det Centrale Handicapråd, FOA – Fag og Arbejde, fobu, Foreningen af Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedschefer i Danmark, FTF, KL, Landsforeningen af forældre til børn i dagtilbud (FOLA), Landssammen slutningen af Foreninger for Selvstændige Børnepassere, Landsforeningen Danske Daginstitutioner, Selveje Danmark, Socialpædagogernes Landsforbund og Spifo.

Lovforslaget har ikke været sendt i høring forud for fremsættelsen. Dette for at sikre, at der ikke kommer ansøgninger om dispensation, alene fordi det annonceres, at dispensationsadgangen vil blive ophævet.

9. Sammenfattende skema

| | | |
|---|--|--|
| Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet | Ingen | Lovforslaget vurderes ikke at have direkte økonomiske konsekvenser for private daginstitutioner. Det kan dog indirekte have konsekvenser, da ophævelsen af dispensationsadgangen gælder for alle daginstitutioner. |
| Administrative konsekvenser for erhvervslivet | Ingen | Lovforslaget vurderes ikke at have direkte administrative konsekvenser for private daginstitutioner. Det kan dog indirekte have konsekvenser, da ophævelsen af dispensationsadgangen gælder for alle daginstitutioner. |
| Administrative konsekvenser for borgerne | Ingen | Ingen |
| Miljømæssige konsekvenser | Ingen | Ingen |
| Forholdet til EU-retten | Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter | |
| Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering /Går videre end minimums-krav i EU-regulering (sæt X) | JA | NEJ X |

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Det følger af dagtilbudslovens § 26 a, stk. 2 og 3, at selvejende og udliciterede daginstitutioner med optagelseskompetence samt privatinstitutioner skal sikre, at der i løbet af et kalenderår højst optages 30 pct. børn fra udsatte boligområder i daginstitutionen eller eventuelle enheder heri. Det følger videre af dagtilbudslovens § 26 a, stk. 6 og 8, at kommunalbestyrelsen skal opsig driftsaftalen med en selvejende eller udliciteret daginstitution med optagelseskompetence eller tilbagekalde godkendelsen af en privatinstitution, såfremt der i løbet af et kalenderår optages mere end 30 pct. børn fra udsatte boligområder i institutionen eller en enhed heri.

Kommunalbestyrelsen kan beslutte ikke at opsig driftsaftalen eller tilbagekalde godkendelsen, såfremt institutionen kan påvise, at overskridelsen af den fastsatte grænse ikke overstiger 5 procentpoint, og at overskridelsen skyldes uforudsete forhold, jf. dagtilbudslovens § 26 a, stk. 7 og 9, eller hvis institutionen har fået dispensation fra kravet om, at der i løbet af et kalenderår højst må optages 30 pct. børn fra ud-

satte boligområder i institutionen, jf. dagtilbudslovens § 26 a, stk. 12, og § 46 i bekendtgørelse om dagtilbud.

Det foreslås, at »11 og 12« i dagtilbudslovens § 26 a, stk. 2, 3, 6 og 8 ændres til: »og 11«.

Den foreslåede ændring er en konsekvens af lovforslagets § 1, nr. 2, hvor det foreslås, at den nuværende § 26 a, stk. 12, ophæves.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, jf. afsnit 2

Til nr. 2

Det følger af dagtilbudslovens § 26 a, stk. 12, at børne- og undervisningsministeren fastsætter regler om dispensationsadgang, hvorefter kommunalbestyrelsen skal kunne ansøge Børne- og Undervisningsministeriet om, at daginstitutioner eller enheder i daginstitutioner kan fravige dagtilbudslovens § 23, stk. 4, og § 26 a, stk. 1-10, hvis der foreligger helt særlige forhold. De nærmere regler om dispensationsadgangen er fastsat i § 46 i bekendtgørelse om dagtilbud.

Med nærværende lovforslag foreslås den nuværende § 26 a, stk. 12, ophævet, hvorefter der ikke længere kan fastsættes regler om dispensation fra dagtilbudslovens fordelingskrav. I forbindelse med ophævelsen, foreslås det i stedet, at der indsættes en såkaldt nødbestemmelse i relation til dagtilbudslovens fordelingskrav.

Det foreslås samtidig at indsætte et nyt stykke i § 26 a, hvoraf det fremgår, at kommunalbestyrelsen i ganske særlige tilfælde for en begrænset periode på maksimalt et år ad gangen vil kunne undtage konkrete daginstitutioner eller enheder i daginstitutioner fra kravet om, at der højst må optages 30 pct. børn fra udsatte boligområder i hver daginstitution, jf. dagtilbudslovens § 26 a, stk. 1.

Det følger af forslaget, at nødbestemmelsen alene vil være relevant for kommunalbestyrelsen og de daginstitutioner og enheder i daginstitutioner, som hører under den kommunale forsyning. Det vil sige daginstitutioner eller enheder i daginstitutioner, som kommunen anviser pladser i, herunder også selvejende og udliciterede daginstitutioner uden optagelseskompetence.

Med ganske særlige tilfælde menes, at der sker et uforudset og betydeligt fald i antallet af pladser i daginstitutioner i kommunen som følge af brand, stormflod og oversvømmelser, udbrud af skimmelsvamp eller andre force majeure-lignende tilstande i en eller flere daginstitutioner i kommunen.

Kommunalbestyrelsen vil således kunne undtage daginstitutioner eller enheder i daginstitutioner fra kravet i dagtilbudslovens § 26 a, stk. 1, hvis en eller flere andre daginstitutioner eller enheder i daginstitutioner i kommunen lukker helt ned i en periode grundet force majeure-lignende tilstande. Her kan der f.eks. være tale om, at en daginstitution eller en enhed i en daginstitution brænder helt ned, eller at der er så store oversvømmelser, at daginstitutionen eller enheden i daginstitutionen må lukke enten permanent eller midlertidigt. Det er således afgørende, at de force majeure-lignende tilstande vil skulle have en karakter, hvor en eller flere daginstitutioner lukker helt ned enten permanent eller midlertidigt, og kommunalbestyrelsen derved ikke kan råde over pladserne i daginstitutionen i den pågældende periode.

Bestemmelsen indebærer, at hvis en kommunalbestyrelse grundet ganske særlige tilfælde beslutter at undtage en eller flere konkrete daginstitutioner eller enheder i daginstitutioner fra kravet i dagtilbudslovens § 26 a, stk. 1, vil perioden for undtagelsen maksimalt kunne vare et år ad gangen. Perioden vil skulle regnes fra det tidspunkt, hvor kommunalbestyrelsens beslutning gælder fra og maksimalt et år frem. Hvis beslutningen om undtagelse gælder fra et tidspunkt midt i et kalenderår, vil kommunalbestyrelsen skulle sikre, at den eller de pågældende daginstitutioner eller enheder i daginstitutioner lever op til kravet i dagtilbudslovens § 26 a, stk. 1, i de måneder, som ligger før og efter perioden for undtagelsen.

Bestemmelsen indebærer endvidere, at hvis de ganske særlige tilfælde strækker sig over flere år, vil kommunalbestyrelsen skulle træffe beslutning om undtagelse en gang om året, herunder meddele dette til Børne- og Undervisningsministeriet en gang årligt, jf. det foreslåede § 26 a, stk. 13 og 14.

Forslaget indebærer, at hvis en kommunalbestyrelse f.eks. beslutter at undtage en daginstitution fra kravet i dagtilbudslovens § 26 a, stk. 1, den 1. oktober 2021, vil perioden for undtagelse maksimalt kunne løbe til den 31. september

2022. Den eller de daginstitutioner eller enheder i daginstitutioner, som undtages fra kravet, vil i dette tilfælde skulle kunne efterleve kravet i de måneder af 2021 og 2022, som ligger før og efter perioden for undtagelse.

Antallet af konkrete daginstitutioner eller enheder i daginstitutioner, der grundet de ganske særlige tilfælde undtages midlertidigt fra kravet om, at der højst må optages 30 pct. børn fra udsatte boligområder i hver daginstitution i løbet af et kalenderår, vil skulle begrænses mest muligt. Der vil således alene kunne undtages det antal daginstitutioner eller enheder i daginstitutioner, der vurderes nødvendigt for, at øvrige daginstitutioner eller enheder i daginstitutioner i kommunen kan efterleve kravet.

Det foreslås i § 26 a, stk. 13, at kommunalbestyrelsen, hvis den, jf. det foreslåede § 26 a, stk. 12, beslutter at undtage konkrete daginstitutioner eller enheder i daginstitutioner fra kravet om, at der højst må optages 30 pct. børn fra udsatte boligområder i hver daginstitution, vil skulle meddele dette til Børne- og Undervisningsministeriet.

Bestemmelsen indebærer, at kommunalbestyrelsen ved beslutning om undtagelse af daginstitutioner eller enheder af daginstitutioner fra reglerne om bedre fordeling vil skulle underrette Børne- og Undervisningsministeriet.

Kommunalbestyrelsen vil kunne sende den skriftlige meddelelse digitalt til Børne- og Undervisningsministeriets hovedpostkasse uvm@uvm.dk.

Det foreslås i § 26 a, stk. 14, at meddelelsen efter den foreslåede § 26 a, stk. 13, vil skulle være skriftlig, og at den som minimum vil skulle indeholde de i de følgende nr. 1 og 2 nævnte oplysninger.

Det foreslås i § 26 a, stk. 14, nr. 1, at meddelelsen vil skulle indeholde en angivelse af de daginstitutioner eller enheder i daginstitutioner, der undtages fra kravet i dagtilbudslovens § 26 a, stk. 1.

Bestemmelsen indebærer, at de daginstitutioner eller enheder i daginstitutioner, der undtages, vil skulle fremgå af meddelelsen.

Det foreslås i § 26 a, stk. 14, nr. 2, at meddelelsen vil skulle indeholde de ganske særlige tilfælde, der begrunder undtagelsen.

Bestemmelsen indebærer, at meddelelsen vil skulle indeholde de ganske særlige tilfælde, der begrunder undtagelsen. Her vil de konkrete force-majeure lignende tilstande skulle indgå.

Det følger af forslaget, at hvis de force majeure-lignende tilstande strækker sig over flere år, vil kommunalbestyrelsen skulle træffe beslutning om undtagelse én gang om året.

Det er ikke hensigten, at Børne- og Undervisningsministeriet vil skulle godkende de skriftlige meddelelser, som indsendes af kommunalbestyrelsen. Børne- og Undervisningsministeriet vil dog kunne rette henvendelse til Tilsynet i Ankestyrelsen, såfremt oplysningerne i de skriftlige meddelelser giver ministeriet formodning om, at kommunen ikke overholder loven.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, jf. afsnit 2.

Til § 2

Det foreslås i § 2, *stk. 1*, at loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Det foreslås med § 2, *stk. 2*, at loven ikke finder anvendelse på ansøgninger, der er indgivet før lovens ikrafttræden.

For sådanne ansøgninger vil de hidtil gældende regler finde anvendelse.

Da dagtilbudsloven ikke gælder for Færøerne og Grønland og ikke kan sættes i kraft for disse dele af riget, vil dette lovforslag ikke gælde for Færøerne og Grønland.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 26 a. ---

Stk. 2. Selvejende og udliciterede daginstitutioner med optagelseskompetence, jf. § 26, stk. 2, skal sikre, at der i løbet af et kalenderår maksimalt optages 30 pct. børn fra udsatte boligområder, jf. listen over udsatte boligområder i § 61 a i lov om almene boliger m.v., i daginstitutionen, jf. dog stk. 4, 7, 11 og 12. I selvejende og udliciterede daginstitutioner med optagelseskompetence, som består af flere enheder, jf. § 19, stk. 6, skal den selvejende eller udliciterede daginstitution sikre, at der i løbet af et kalenderår maksimalt optages 30 pct. børn fra udsatte boligområder i hver enhed i daginstitutionen.

Stk. 3. Privatinstitutioner skal sikre, at der i løbet af et kalenderår maksimalt optages 30 pct. børn fra udsatte boligområder, jf. listen over udsatte boligområder i § 61 a i lov om almene boliger m.v., i privatinstitutionen, jf. dog stk. 4, 9, 11 og 12. Privatinstitutioner, som består af flere enheder, jf. § 19, stk. 6, skal sikre, at der i løbet af et kalenderår maksimalt optages 30 pct. børn fra udsatte boligområder i hver enhed i privatinstitutionen.

Stk. 4 og 5. ---

Stk. 6. Kommunalbestyrelsen skal opsigte aftalen med en selvejende eller udliciteret daginstitution med optagelseskompetence, jf. § 26, stk. 2, hvis den selvejende eller udliciterede daginstitution i løbet af et kalenderår har optaget mere end 30 pct. børn fra et udsat boligområde i daginstitutionen eller i en enhed heri, hvis institutionen består af flere enheder, jf. § 19, stk. 6, jf. dog stk. 4, 7, 11 og 12.

Stk. 7. ---

Stk. 8. Kommunalbestyrelsen skal tilbagekalde godkendelsen af en privatinstitution, hvis privatinstitutionen i løbet af et kalenderår har optaget mere end 30 pct. børn fra et udsat boligområde i daginstitutionen eller i en enhed heri, hvis institutionen består af flere enheder, jf. § 19, stk. 6, jf. dog stk. 4, 9, 11 og 12.

Stk. 9-11. ---

Stk. 12. Børne- og undervisningsministeren fastsætter regler om en dispensationsadgang. Kommunalbestyrelsen skal efter disse regler kunne ansøge Børne- og Undervisningsministeriet om, at daginstitutioner eller enheder i daginstitutioner kan fravige stk. 1-10 og § 23, stk. 4, hvis der foreligger helt særlige forhold.

§ 1

I dagtilbudsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 2 af 6. januar 2020, foretages følgende ændringer

1. I § 26 a, stk. 2, 3, 6 og 8, ændres », 11 og 12« til: »og 11«.

2. § 26 a, stk. 12, ophæves og i stedet indsættes:

»Stk. 12. Kommunalbestyrelsen kan i ganske særlige tilfælde for en begrænset periode på maksimalt et år ad gangen undtage konkrete daginstitutioner eller enheder i daginstitutioner fra kravet om, at der højst må optages 30 pct. børn fra udsatte boligområder i hver daginstitution i løbet af et kalenderår, jf. stk. 1.

Stk. 13. Hvis kommunalbestyrelsen, jf. stk. 12, beslutter at undtage konkrete daginstitutioner eller enheder i daginstitutioner fra kravet om, at der højst må optages 30 pct. børn fra udsatte boligområder i hver daginstitution, skal dette meddeles til Børne- og Undervisningsministeriet.

Stk. 14. Meddelelsen efter stk. 13 skal være skriftlig og som minimum indeholde følgende oplysninger:

1) De daginstitutioner eller enheder i daginstitutioner, der undtages fra kravet i stk. 1.

2) De ganske særlige tilfælde, der begrundes undtagelsen.«

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Stk. 2. Loven finder ikke anvendelse på ansøgninger indgivet før lovens ikrafttræden. For sådanne ansøgninger finder de hidtil gældende regler anvendelse.